

## Chiny: kampania antykorupcyjna w Armii Ludowo-Wyzwoleńczej

Michał Bogusz

Od połowy ubiegłego roku w Armii Ludowo-Wyzwoleńczej (ALW) trwa kampania antykorupcyjna mająca charakter politycznej czystki. Opinii publicznej ujawniono jednak niewielką ilość informacji, a duża część materiałów prasowych zawiera jedynie domysły i spekulacje. W realiach ChRL mogą jednak upłynąć lata, nim będzie możliwe poznanie rzeczywistego przebiegu wydarzeń.

Pierwszy publicznie znany sygnał, że Xi Jinping prowadzi kolejną kampanię antykorupcyjną w armii, pojawił się w lipcu 2023 r., kiedy Centralna Komisja Wojskowa (CKW) ogłosiła nowy mechanizm wykrywania zagrożeń korupcyjnych i zapobiegania im (szerzej zob. Aneks). Jest on oparty na algorytmie sprawdzającym dochody, majątek i decyzje najwyższych oficerów. Kilka dni później Departament Rozwoju Wyposażenia (DRW) CKW wszczął retrospektywne dochodzenie w sprawie korupcji, które objęło również byłego dyrektora DRW Li Shangfu, pełniącego już wówczas funkcję ministra obrony ChRL. W komunikacie wymieniono, że badano m.in. „wyciek informacji” oraz pomoc niektórym firmom w uzyskaniu ofert. Li Shangfu zniknął z życia publicznego pod koniec sierpnia 2023 r., a 24 października państwowe media podały, że Stały Komitet Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (SK OZPL) odwołał go ze stanowiska ministra. Przez dwa miesiące – do 29 grudnia, gdy na jego następcę nominowano Dong Juna – pozostawało ono nieobsadzone.

### Komentarz

- Obecnie nie można jednoznacznie stwierdzić, czy czystka wpłynie w znaczący sposób na proces modernizacji ALW lub jej gotowość bojową. W ostatnich miesiącach doszło do licznych zmian personalnych na stanowiskach dowódczych w chińskiej armii. W przeciwieństwie do innych obszarów funkcjonowania reżimu ALW nie upublicznia swoich dochodzeń w sprawie korupcji. Dlatego nieznane są ani rzeczywisty zakres prowadzonych śledztw, ani liczba faktycznie represjonowanych oficerów. Władze podają informacje o zmianach personalnych jedynie na stanowiskach eksponowanych publicznie, choć i w ich przypadku dochodzi czasami do „cichych” odejść – w listopadzie portal Caixin donosił na przykład, że pewien generał major Wojsk Rakietowych został usunięty z miejskiej legislatury w Pekinie. Wśród zwolnionych znajdują się ludzie odpowiedzialni za modernizację ALW, w tym Ding Laihang, emerytowany dowódca Sił Powietrznych, który naciskał na bardziej realistyczne szkolenie pilotów, czy Ju Xinchun, jeden z najważniejszych dowódców Marynarki Wojennej, wcześniej zastępca szefa Floty

Morza Południowego, odpowiadającej za kluczowy dla ChRL obszar Morza Południowochińskiego, a ostatnio dowódca całego południowego teatru operacyjnego ALW. Uprzednio pełnił też funkcję szefa działu wyposażenia floty. Nie można jednak uznać, że zmiany te negatywnie oddziałują na aktualne funkcjonowanie poszczególnych rodzajów sił zbrojnych ChRL.

- Doniesienia amerykańskich mediów o przypadkach wpływu korupcji na stan techniczny Wojsk Raketowych wydają się mało prawdopodobne. 6 stycznia Bloomberg informował o rzekomych powodach rozpoczęcia kampanii antykorupcyjnej przez Xi Jinpinga, który miał m.in. dowiedzieć się o pociskach dalekiego zasięgu wypełnionych wodą zamiast paliwem (od lat chińskie rakiety korzystają z paliwa stałego, a nie ciekłego). Pisano też o rozległych polach silosów w zachodniej części ChRL z pokrywami, które nie działają w sposób umożliwiający skuteczne wystrzelenie pocisków (wiadomo, że wiele takich obiektów to atrapy, które mają rozproszyć siłę ewentualnego uderzenia strategicznego przeciwnika). Brakuje również wiarygodnych przekazów o napięciach w Komitecie Centralnym (KC) KPCh związanych z sytuacją w armii, a także o tym, jaki miały one wpływ na zaistnienie wyjątkowo długiego, niepraktykowanego w ChRL wakatu na stanowisku ministra obrony. Niemniej trzeba zakładać, że aktualny stan rzeczy przekłada się w jakiś sposób na walki frakcyjne w otoczeniu Xi Jinpinga, choć nie na jego kontrolę nad aparatem partyjno-państwowym.
- W dłuższej perspektywie kampania może nawet zwiększyć potencjał ALW. Impulsem do jej rozpoczęcia była bowiem konstatacja ze strony kierownictwa KPCh, że to powszechna korupcja osłabiła zdolność do prowadzenia działań wojennych Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej po inwazji na Ukrainę w lutym 2022 r. Od dojścia do władzy Xi Jinpinga w 2012 r. ChRL przeznaczyła pokaźne środki na modernizację ALW i dąży do przekształcenia jej w nowoczesną armię do roku 2027, kiedy to – jak donosi wywiad USA – ma ona być na polecenie Xi Jinpinga gotowa do ewentualnego konfliktu. Najistotniejsze znaczenie ma unowocześnienie i rozbudowa Wojsk Raketowych, które miałyby odegrać kluczową rolę w inwazji na Tajwan i starciu z USA – zarówno konwencjonalnym, jak i na polu odstraszania strategicznego. ALW prowadziła w ostatnich miesiącach coraz bardziej złożone ćwiczenia, takie jak połączone manewry powietrzne i morskie, co również dowodzi, że mimo pewnych niedociągnięć modernizacja postępuje.
- Korupcja w ALW i całej bazie przemysłu obronnego Chin jest powszechna, ale nie należy się spodziewać, że kampania wpłynie w istotny sposób na planowanie ewentualnych działań wojskowych w nadchodzących latach. W realiach ChRL korupcja ma odmienny charakter niż w innych państwach (zwiększa koszty, ale upraszcza wiele procesów), a system w dużym stopniu kompensuje ponoszone z jej powodu straty. Dlatego należy założyć, że kierownictwo KPCh jest świadome problemu, ale zarazem uwzględnia istniejące uwarunkowania w swoim planowaniu w taki sposób, aby korupcja nie stanowiła przeszkody w osiągnięciu celów.
- Xi Jinping nie traci kontroli nad armią. Możliwość przeprowadzenia tak szeroko zakrojonej wymiany kadr stanowi dowód, że jego władza nad ALW, zdobyta w czasie pierwszej czystki w latach 2013–2015, nie uległa erozji. Fakt, że represjonowani teraz wojskowi byli wcześniej promowani przez Xi Jinpinga, może uderzyć w jego pozycję, ale

tylko jeżeli nie doprowadzi on do poprawy sytuacji w ALW w dłuższej perspektywie. Obecna czystka nie ma charakteru masowego, lecz raczej chirurgicznych cięć. Xi Jinping polegał już w przeszłości na represjach antykorupcyjnych jako metodzie konsolidacji swej władzy i sposobie na zagwarantowanie zaangażowania aparatu w jego politykę. W konsekwencji aktualnie prowadzonej kampanii armia może jednak położyć w najbliższych latach jeszcze silniejszy nacisk na „wiarygodność polityczną” w swoich szeregach i zintensyfikować szkolenie polityczne personelu. Już dziś pochłania ono ok. 20% aktywnego czasu służby żołnierzy, więc zwiększenie jego wymiaru może negatywnie wpłynąć na wyszkolenie armii w dłuższym okresie. Niemniej w perspektywie krótko- i średnioterminowej ChRL będzie prawdopodobnie dążyła do utrzymania swoich działań względem Tajwanu i USA poniżej progu wojny, ale wynikać to będzie z przyjętego harmonogramu modernizacji ALW do roku 2027, a nie z aktualnej sytuacji w armii.

## **ANEKS**

### **Co wiadomo o czystce w ALW?**

W ostatnich miesiącach kampania antykorupcyjna dotknęła m.in. firmy zbrojeniowe, stanowiska dowódcze (szczególnie w Wojskach Raketowych), a także osoby odpowiedzialne za zakupy uzbrojenia. 22 października Ludowa Polityczna Konferencja Konsultatywna Chin (LPKKCh), organ doradczy ChRL, usunęła trzech dyrektorów przemysłu obronnego, w tym prezesów China North Industries, producenta broni znanego jako Norinco, oraz China Aerospace Science and Technology, firmy wytwarzającej pojazdy kosmiczne i pociski strategiczne. 29 grudnia SK OZPL ogłosił powołanie Dong Juna na ministra obrony. Na tym samym posiedzeniu anulowano mandaty do OZPL dziewięciu wojskowych: Li Yuchao – byłego dowódcy Wojsk Raketowych ALW; Zhou Yaninga – poprzednika Li Yuchao na stanowisku dowódcy Wojsk Raketowych; Li Chuanguanga – zastępcy dowódcy Wojsk Raketowych; Zhang Zhenzhonga – byłego zastępcy Li Yuchao na stanowisku dowódcy Wojsk Raketowych; Lu Honga – szefa rozwoju sprzętu Wojsk Raketowych; Zhang Yulina – byłego zastępcy dyrektora Generalnego Departamentu Uzbrojenia (obecnie DRW CKW); Rao Wenmina – zastępcy dyrektora DRW; Ding Laihanga – byłego dowódcy Sił Powietrznych ALW; Ju Xinchuna – dowódcy teatru południowego ALW. 30 stycznia LPKKCh odwołała ze swojego składu Wanga Xiaojuna, wcześniej głównego dowódcę misji kosmicznych rakiety Długi Marsz 7, a ostatnio prezesa Chińskiej Akademii Technologii Pojazdów Startowych – w ChRL program kosmiczny podlega Siłom Wsparcia Strategicznego ALW. Na początku lutego pojawiły się doniesienia o usunięciu ze stanowisk kolejnych ludzi, w tym co najmniej trzech generałów i sześciu menedżerów z firm zbrojeniowych.

Pekin nie podał przyczyn odwołania tych kilkunastu osób z publicznie eksponowanych funkcji. Władze nie ujawniły również żadnych dochodzeń, które by ich dotyczyły. O zmianach na niektórych stanowiskach w ALW wiadomo zaś jedynie z informacji o mianowaniu nowych ludzi na miejsce poprzedników. Wszyscy usunięci oficerowie zawdzięczali swój awans Xi Jinpingowi i zostali powołani po 2015 r. Choć nie ma sygnałów, aby dochodziło do masowych czystek w kadrach korpusu oficerskiego niższego szczebla, to nie można wykluczyć rozszerzenia kampanii na ten poziom w przyszłości.

Oficjalna chińska gazeta wojskowa w artykule redakcyjnym z 1 stycznia ogłosiła kontynuowanie „wojny z korupcją” w bieżącym roku.